

ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО ЗА НАДМИНУВАЊЕ НА “ДРУГОСТА”

ФОКУС НА РОМИТЕ ПРЕТПРИЕМАЧИ

Наоди и заклучоци

- Ромите претприемачи се делумно запознаени со мерките и програмите
- Ниската стапка на проодност на корисници на мерки укажува можеби на постоење на критериуми на подобност и негативна селекција кои не соодветствуваат со карактеристиките и потребите
- Социјалната норма кај сите претприемачи е прв фактор во носењето на деловни одлуки
- Женското претприемништво е послабо претставено кај сите етнички заедници, а уште помалку кај ромската заедница.
- Жените корисници на мерките наменети за унапредување на самовработување и претприемништвото, имаат повисок степен на позитивно искуство од користење на мерките како фактор за развивање на деловната активност.

ПРЕГЛЕД НА МЕРКИТЕ И ПРОГРАМИТЕ

■ Роми ■ Не-Роми

992 РОМИ ОБУЧЕНИ **83** РОМИ ВРАБОТЕНИ
СЕКОЈ **3** ПРЕТПРИЕМАЧ КОЈ АПЛИЦИРАЛ
ЗА **ГРАНТ** ОД **2013** ДО **2015**
СКЛУЧИЛ ДОГОВОР ЗА ПОДДРШКА

4 ОД **5** ПРЕТПРИЕМАЧИ
КОРИСНИЦИ НА МЕРКИТЕ
СЕ ЗАДОВОЛНИ
ОД МЕРКИТЕ

4 ОД **5** претприемачи Роми
сметаат дека програмите
придонеле за развојот
на бизнисот

3 ОД **5** претприемачи не-Роми
сметаат дека програмите
придонеле за развојот
на бизнисот

6 ОД **10** Роми сметаат дека социо-економската состојба **НЕ** се подобрила и покрај користењето на мерките.

секој **4** претприемач од не-Ромите смета дека
социо-економската состојба **СЕ** подобрила со користењето
на мерките.

Наоди и заклучоци

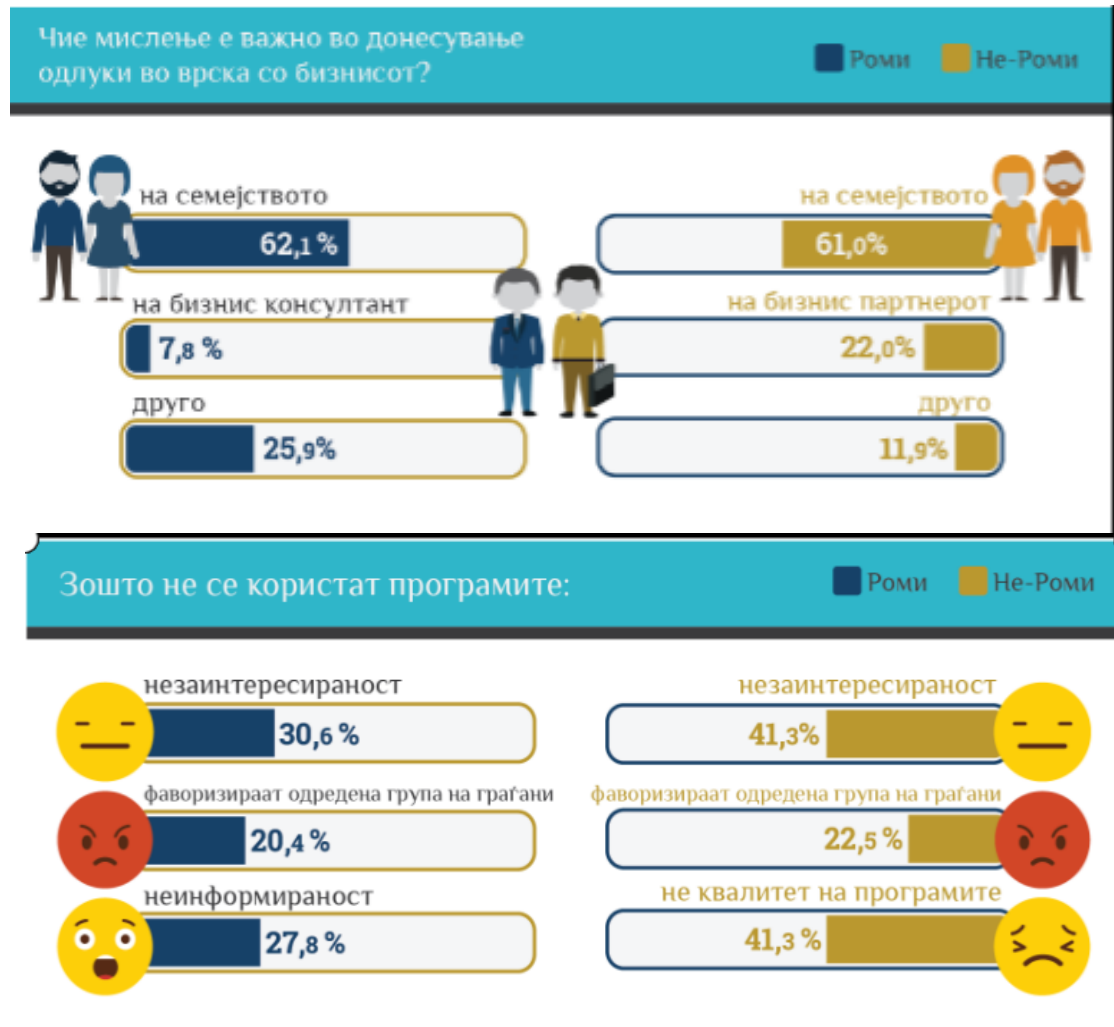
- Не-Ромите претприемачи имаат значително повисок степен на перцепција дека Ромите имаат афинитет за претприемништво (79%) за разлика од негативната перцепцијата на Ромите за себе. Овој контраст е посебно изразен кај Ромките.
- Локалните политики за ЛЕР вклучително и за развој на претприемништвото и развој на МСП се мали по обем (активности) и во висина на издвоени финансиски средства.
- Перцепцијата од страна не-Ромите за Ромите е дека (ниското) образованието е најголема пречка за поголемо општествено-економско вклучување

ГЛАВНИ ПОРАКИ

- Евалуација на политиките за претприемништво, самовработување и поддршка на микро, мали и средни претпријатија на централно и на локално ниво.
- Ромите како релативно маргинализирана група на пазарот на труд се недоволно / помалку застапени во целокупната претприемачка популација и се несразмерно соочени со тешкотии во пристапот до финансии за започнување бизнис.
- За младите со пониско образование, поголема е веројатноста да се соочат со проблеми за финансирање како основна пречка за започнување на сопствен бизнис.
- Претприемачите се потпираат на поддршката од семејството, пријателите (социјална норма) како и на мерките на јавните власти. Сепак пониското ниво на образование, од друга страна, ја прави помала веројатноста да се добие јавно финансирање. Оттука, пристапот за промоција на претприемништвото треба да биде таргетирано како за целната група - Роми потенцијални претприемачи, така и за нивното опкружување – група на поддржувачи и ментори/советници.
- Унапредувањето на претприемачките вештини е потребно со цел да се стекне свест за претприемништвото, и да се стекнат вештини за започнување и водење на деловен потфат, тоа не значи дизајнирање на посебни обуки, туку поголема достапност до постоечките како прв чекор за унапредување на нивото на вештини.
- Потребна е поголема вклученост и учество на засегнатите страни како и поголема посветеност на локалните власти за адекватно планирање, но и одделување на адекватни средства за остварување на приоритетите во делот на локален економски развој и развој на претприемништвото.

ПРЕПОРАКИ

- **Подигање на свесноста за изведливост на претприемништвото**
  - Промовирање на претприемништвото за вклучување на пазарот на труд цел не само за примарната целната група туку и за нивното опкружување - поддршка и поттик.
  - Микро бизнис како кариерна опција со бенефити и ризици
- **Унапредување на претприемачки вештини**
  - Пониско образование, пазар на труд, работно искуство и вештини. Акцент на достапноста и пристапноста до обуки и поголема флексибилност во спроведување

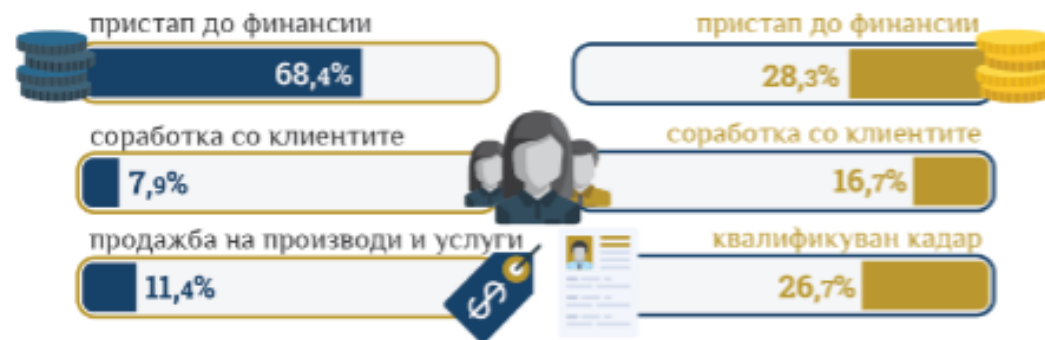

ПРЕПОРАКИ

- **Посигурен пристап до адекватна финансиска помош**
  - Главна причина за неформални бизниси, пониско работно искуство, намалени можности за заштеди, бариери за надворешно финансирање
  - Поширок пристап за извори за финансирање
- **Адекватна поддршка за претприемништво на централно и локално ниво**
  - Рефлектирање на потребите на претприемачите во буџетите и приоритизација
- **Јасно одделување на политиките**
  - Вработување, Претприемништво, Развој на МСП
  - Различна цел

Предизвици при започнување на бизнис

Роми Не-Роми

Како се финансираат претприемачите:

Роми Не-Роми

ЗА ЗАПОЧНУВАЊЕ (start-up)

ЗА ТЕКОВНО РАБОТЕЊЕ

Благодарам за вниманието

www.cea.org.mk

